

نشست

ارائه گزارش

و بررسی عملکرد

برنامه‌های ابلاغی

سال ۱۴۰۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نشست ارائه گزارش
و بررسی عملکرد
برنامه‌های ابلاغی سال ۱۴۰۰

تهیه و تنظیم: اداره روابط عمومی و امور بین‌الملل
طراح گرافیک و صفحه‌آرا: مجتبی زند

تهران | خیابان کریمخان | خیابان ایرانشهر | ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش |
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی | کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ |
تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹ | نامبر: ۸۸۳۰۹۲۶۵ | سایت: www.oerp.ir

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نشست

ارائه گزارش

و بررسی عملکرد

برنامه‌های ابلاغی

سال ۱۴۰۰

گزارش عملکرد و بررسی دفتر تألیف کتاب‌های درسی آموزش عمومی و متوسطه نظری

جلسه ارائه گزارش عملکرد و بررسی دفتر تألیف
کتاب‌های درسی آموزش عمومی و متوسطه نظری روز
یکشنبه ۶ تیر در مدرسه تاریخی دارالفنون با حضور
جمعی از مدیران و کارشناسان دفاتر برگزار شد.

ویژگی‌های خاص دفتر آموزش عمومی و متوسطه نظری

در ابتدای جلسه، دکتر حسن ملکی ریاست سازمان، دفتر تألیف کتاب‌های درسی آموزش عمومی و متوسطه نظری را قلب سازمان پژوهش خواند و گفت:

برنامه‌های درسی دوره‌های مختلف تحصیلی در این دفتر و با تلاش‌های همکاران طراحی و تولید می‌شود به همین خاطر می‌توان این بخش را قلب سازمان پژوهش دانست زیرا این دفتر دارای اصالت سازمانی و ریشه‌دار است، لذا لازم است که برنامه‌های این بخش روشن و واضح ارائه شود.

ویژگی دیگر این دفتر توانایی کارشناسی است و من هیچ تردیدی ندارم که کارشناسان این دفتر از دیگر بخش‌ها به لحاظ کارشناسی برتر هستند زیرا دفتر به‌گونه‌ای است که، کارشناس پرور است.

سلامت اخلاقی و فرهیختگی از دیگر ویژگی‌های این دفتر است. خود من نیز سال‌ها با این دفتر ارتباط داشته‌ام و معتقدم که فرهیختگی این دفتر در جای دیگری نیست و این جای شکر دارد اما متأسفانه همین دفتر با این عظمت، واژه برنامه‌ریزی را از نام خود نیز حذف کرد و این به نوعی پارادوکس تبدیل شد.

دقیقاً نمی‌دانم چرا در دهه ۷۰ این اتفاق رخ داد و این کلمه حذف

شد و آیا ریشه در برنامه‌گزیزی داشت یا چیز دیگر؟ مگر می‌توان با امری بدیهی مقابله کرد؛ زیرا بدیهی است که در این دفتر برنامه‌ریزی اولویت دارد. به همین خاطر، من شخصاً به خاطر این نقص، ناراحتم زیرا تألیف شروع کار نیست و برنامه‌ریزی در بدو امر قرار دارد.

رمزینه‌ها و کرونا در قالب پایش نمی‌گنجند

در بخش دیگری از جلسه، دکتر حسین سوزنچی، مدیرکل دفتر درسی آموزش عمومی و متوسطه نظری گفت: مدل سنجش و پایشی که از سوی جناب علوی تبار مطرح شد، دارای مشکلاتی است؛ زیرا مواردی کاملاً رایج شده و به دلیل سابقه قبلی، مشخص است. اما در این دفتر همواره یک سری برنامه‌هایی هست که اساساً در سیستم تعریف نشده است. به عنوان مثال برنامه رمزینه‌های سریع پاسخ یا کرونا، مباحث جدیدی هستند که به نظر می‌رسد در قالب پایش نمی‌گنجد و نوعی چالش را به دنبال دارد.

۳۶ برنامه پژوهشی در دفتر آموزش عمومی و متوسطه نظری

بالغ بر ۳۶ مورد از برنامه‌های این دفتر به پژوهش‌ها اختصاص دارد که تا حدودی پیش‌رفته و مسئولان مربوط به آن‌ها مشخص شده است. البته بخشی از کارها نیز برون‌سپاری شده است. پژوهش‌های دفتر دو قسم است. یک قسمش به کلیت دفتر برمی‌گردد و آقای خدابنده به عنوان مدیر دفتر مسئول هستند این کارها را انجام دهند. دسته دیگر پژوهش‌ها هم به افراد و گروه‌های خاص واگذار شده است.

بخشی از کارهای پژوهش به طراحی دوره‌های تحصیلی مرتبط است که بر اساس تأکید رئیس سازمان، طراحی بسته‌ها در اولویت قرار داشت، کار طراحی دوره کنار گذاشته شد و پیشرفتی در آن حاصل نشد.

میزان پیشرفت برنامه‌های دفتر

آقای دکتر ملکی اصرار داشتند که ۱۰۰ درصد کار مربوط به تدوین راهنماهای برنامه درسی در سه ماهه اول انجام شود ولی من می‌توانم بگویم نزدیک به ۱۰ درصدش در این مدت انجام شده است. در مورد طراحی الگوی عملیاتی آموزش و توانمندسازی

معلم‌ان قصد من این بود که گروه تربیت معلم را راه بیاندازیم و پیش‌بینی‌ام این بود که حداقل ۵ درصد از کار را پیش ببریم اما با توجه به حجم کارها نتوانستیم این گروه را راه‌اندازی کنیم و به همین خاطر در فضای آموزش معلم‌ان هنوز کاری انجام نداده‌ایم. در مورد تدوین شیوه‌نامه نگارش نیز ۵۰ درصد کار انجام شده است.

در بخش بازبینی برنامه درسی ویژه پاندمی کووید ۱۹، بالغ بر ۱۰ درصد کار انجام شده که از زمان پیش‌بینی کار جلوتر است. در مورد بحث QR Code نیز پیش‌بینی ما این بود که ۲۵ درصد از کار را در سه ماهه اول و ۵۰ درصد را در سه ماهه دوم پیش ببریم که در مورد سه ماهه اول میزان پیشرفت ما کمتر از درصد پیش‌بینی شده است.

در دو برنامه اصلی عقب هستیم

از میان ۵۶ برنامه، ۳۷ مورد پژوهشی بود که یکی حذف شد و پروپوزال ۵ مورد نیز آماده شده است. ۹ مورد از کارها نیز مربوط به سه ماهه نخست سال نبود. در نهایت از ۱۰ برنامه باقیمانده، ۷ برنامه از زمان‌بندی جلوتر است و دو برنامه‌ی اصلی دیگر که تکمیلی راهنماهای برنامه درسی حوزه‌های یادگیری و پروژه

رمزینه‌های سریع پاسخ است که جزء برنامه‌های محوری ما قرار دارند. در حال حاضر این دو برنامه اندکی عقب‌تر از برنامه هستند که به دلایل آن نیز خواهیم پرداخت.

علاوه بر مواردی که مطرح شد، برنامه‌های خاصی مانند شیوه‌نامه‌ی ویرایش، تدوین محتوای مرکز کودک و طرح اتمام نیز مدنظر ما بود که در دست انجام است. در بخش تکمیلی راهنماهای برنامه‌ی درسی حوزه‌های یادگیری نیز جلسات متعددی در کارگروه‌ها برگزار شد و زحماتی در عرصه برنامه‌ی درسی کودک، برنامه‌ی درسی عشایر و تمرکز بر طراحی دوره‌ی اول ابتدایی به‌صورت تلفیقی نیز انجام شد اما یکی از دلایل به تعویق افتادن این طرح‌ها، سنگینی برنامه‌ی رمزینه‌های سریع پاسخ بود.

تأکید به اهمیت برنامه درسی ویژه دوران کرونا

برنامه‌ی درسی ویژه‌ی شرایط کووید ۱۹ از جمله مباحثی است که من به شدت نگران آن هستم و معتقدم که باید به‌صورت جدی آن را مدنظر قرار دهیم. قصد من این است که عمده کار سه ماهه‌ی دوم را بر این کار اختصاص دهم و کاری میدانی و جدی

در این عرصه انجام دهیم زیرا باید برای ورود دانش‌آموزان به مدارس بیاندیشیم.

در پروژه‌های رمزینده‌های سریع پاسخ، پیگیری‌های بسیار زیادی در بحث برون‌سپاری انجام شده است اما بنا به دلایلی این بخش انجام نشد و ما مجبور به اجرای کار در درون سازمان شدیم. در این مسیر، یک سری کارگاه‌های آموزشی گذاشتیم تا افراد با محتوا و روند کار آشنا شوند. استانداردهای قابل دفاعی در این بخش استخراج شده است. در ادامه این مسیر نیازهای تفضیلی نیز مشخص شد و محتواهای قابل استفاده از سامانه رشد نیز مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

اهداف میان‌مدت و بلندمدت مدیرکل دفتر

زمانی که برای مدیریت دفتر تألیف آموزش عمومی و متوسطه نظری به سازمان آمدم برخی اهداف میان‌مدت داشتیم و برخی اهداف بلندمدت. من دغدغه علم دینی دارم. یعنی نهاد علم باید با نهاد دین، گره جدی بخورد. به نظرم رسیدن به این هدف توسط همین کارشناسان شدنی است. انتظار من از اثرگذاری خودم در سه ماهه اول به اندازه حدود ۶ درصد بود و خروجی‌اش حدود ۴ درصد شد و آن ۴ درصد این است که مسئله دین یک مقدار در ذهن‌ها جدی شده است.

هدف درازمدت من برای آموزش و پرورش ایده‌ای است که قبلاً آن را در مقاله‌ای تحت عنوان رسالت آموزش و پرورش در گام دوم انقلاب نوشته‌ام و به نظرم آن کار شدنی است اما به حدود ۱۰ تا ۱۵ سال زمان نیاز دارد. من برای این دو هدف به سازمان آمده‌ام اما در کنار آن کارهای مربوط به دفتر تألیف را هم انجام می‌دهم.

لزوم تعامل در فضای مجازی

ما در عرصه‌ی کتاب درسی رقیب خاصی نداریم اما در فضای مجازی، رقبای بسیار قدرتمندی در عرصه انیمیشن، موشن گرافیک و... حضور دارند به همین خاطر نحوه اجرای کارها در اولویت بسیار بالایی قرار دارد.

براساس کارهایی که انجام داده‌ایم فکر می‌کنم که کارهای قابل دفاعی در این عرصه امکان اجرا دارد و می‌توان به آینده آن امیدوار بود. همین امروز، سایت‌هایی درباره‌ی کتاب‌های ما فکر کرده‌اند و ما باید با آنان به رقابت بپردازیم، لذا لازم است که به ابعاد مختلف اقدامات در این مسیر بیندیشیم و ما سعی کردیم که در این مسیر از یک مدل کار تعاملی استفاده کنیم که می‌تواند جذاب باشد و ناظر به کتاب بدون پیچیدگی، کار را ارائه دهد. بر

همین مبنای قصد داریم ۲۵ درصد کار را در بخش ابتدایی با نگاه به همین بخش تعاملی اجرا کنیم.

افت تحصیلی در دوران کرونا را جدی بگیریم

طبق گزارش‌های جهانی، افت ریاضیات در دوران کرونا ۵۰ درصد بوده است و به اعتقاد من در ایران هم وضع همین است. طبق آماری که همکاران اعلام کرده‌اند؛ معدل دانش‌آموزان تمامی مقاطع متوسطه، رشد داشته است. در حالیکه ما می‌دانیم این رشد دروغین است. علتش برگزاری آزمون‌ها به صورت مجازی است. حتی اعلام شد نمرات پایه نهم که آزمونش نهایی بوده هم رشد داشته و من فکر می‌کنم دلیلش این بوده که گفته شده آزمون‌های بسیار آسانی بگیرید. بنابراین موضوع افت تحصیلی یک معضل جدی است که باید آن را جدی بگیریم. از این رو مهم‌ترین کاری که من برای سه ماهه دوم خواهم کرد پیگیری این کار است.

کار رمزینه‌های سریع پاسخ بسیار گسترده و عظیم است

در ادامه احمد احمدی، رئیس گروه پژوهش و برنامه‌ریزی حوزه تربیت و یادگیری علوم به دغدغه‌های اصلی این دفتر اشاره کرد و گفت:

یکی از بحث‌های اصلی، رمزینه‌های سریع پاسخ (QR Code) است زیرا قرار گرفتن این بخش در کتاب‌های درسی اتصالی مشخص با دروس ایجاد کرده است. لذا اگر خدایی ناکرده کوچک‌ترین اشکال علمی، فرهنگی یا آموزشی وجود داشته باشد یا استانداردهای دیگر در آن رعایت نشده باشد، عواقب گسترده‌ای به دنبال خواهد داشت، به همین خاطر بخشی از کندی کار نیز به این توجه و تأکید بیشتر مربوط می‌شود. کار رمزینه‌ها بسیار گسترده و عظیم است لذا لازم است که جدی‌تر بر آن تمرکز داشته باشیم.

ما امسال در ارتباط با مسئله حضوری یا غیرحضوری بودن کلاس‌های دانش‌آموزان، وضعیت نامشخص‌تری داریم، به همین خاطر فکر می‌کنم لازم است که جلساتی جدی در این راستا داشته باشیم و همه حالت‌های ممکن و راه‌حلی که برای آن حالت‌ها ممکن است اتفاق بیفتد را پیش‌بینی کنیم تا حداقل استانداردها را در نظر بگیریم.

تولید ۱۲۰ دقیقه فیلم در حوزه پیش دبستان

سپس مسعود تهرانی فرجاد، رئیس گروه پیش از دبستان برگزاری چنین جلساتی را یک اتفاق مهم در راستای هماهنگی و اجرای گروهی کار دانست و گفت:

ما در حوزه پیش دبستان نزدیک به ۱۲۰ قطعه فیلم آماده داریم و منتظر هستیم که بحث پیش دبستانی را در شبکه ملی رشد به صورت ویژه ببینیم. امیدواریم که در این مسیر کارهایی که انجام شده است را ببینیم و از متولیان امر قدرشناسی کنیم.

سیدرضا سیدصالحی، رئیس گروه پژوهش و برنامه ریزی حوزه تربیت و یادگیری ریاضیات نیز بیان کرد:

بحث برنامه‌ی درسی و وضعیت آموزشی سال آینده در مواجهه با کووید ۱۹، مبحث مهمی است؛ پیشنهاد من این است که در این مسیر حتماً به دانش‌آموزان بگوییم که حداقل ماهی یک بار آزمون کتبی خواهیم داشت. متأسفانه عدم توجه به این روند باعث افت تحصیلی دانش‌آموزان شد و در سال آینده با این روند چه باید کرد؟ موضوع رمزینه‌های سریع پاسخ از دغدغه‌های ما است. ما در گروه ریاضی، سه کارشناس داریم و ۲۲ کتاب. در این کتاب‌ها محتواهای زیادی وجود دارد و مدیریت رمزینه‌ها برای این ۲۲ کتاب کار دشواری است و دقت زیادی می‌طلبد.

لزوم ایجاد ارتباط میان کارشناسان آموزش با معلمان

طیبه ارشاد، رئیس گروه پژوهش و برنامه‌ریزی حوزه تربیت و یادگیری تربیت بدنی و سلامت بر لزوم توانمندسازی معلمان تأکید کرد و گفت:

ما دو مبحث رمزینه‌های سریع پاسخ و کرونا را پیش رو داریم و برای هر دو این مباحث نیازمند یک ارتباط جدی و مستمر با معلمان هستیم بنابراین اگر نتوانیم پیش‌نیازهای لازم را در این عرصه تأمین کنیم و به آنان آموزش دهیم، نتیجه‌ی مدنظر حاصل نخواهد شد.

شاید یکی از آسیب‌های دوران کرونا، قطع ارتباط ما کارشناسان آموزش با معلمان بود اما امسال فرصت مناسبی برای جبران این کمبودها و توانمندسازی معلمان است.

پیشنهادی برای پویا و زنده ماندن راهنماهای برنامه‌های درسی

پیشنهاد من برای برنامه‌های امسال، بحث تبدیل کردن جریان تولید راهنمای برنامه‌های حوزه‌های تربیت و یادگیری به یک فرآیند پویا و زنده است. همکاران ما در سال گذشته تمام وقت و

انرژی خودشان را برای تولید این راهنماها گذاشتند ولی از بهمن ماه که این برنامه‌ها تولید و به شورای عالی واگذار شد به نوعی دچار یک رکود و فراموشی شد.

درست است که نیاز داریم فرآیند اصلاح انجام شود ولی پیشنهاد من این است که این راهنماها را تبدیل به یک فرآیند پویا و زنده کنیم به این ترتیب که یک برنامه تحت عنوان "اشاعه و تدوین راهنمای برنامه‌های حوزه‌های تربیت و یادگیری برای معلمان" در همه گروه‌ها دیده شود تا هر گروهی که این راهنماها را تولید کرده است؛ بتواند از طریق وبینارها این برنامه‌ها را معرفی کند و همین جریان به اصلاح برنامه‌ها نیز قطعاً کمک خواهد کرد. ما هر چقدر آینده‌اندیشی می‌کنیم و پیش‌بینی برنامه‌ها را انجام می‌دهیم باز هم برنامه‌هایی در کار ما قرار می‌گیرد که دیده نشده ولی ساعات زیادی از ما وقت می‌گیرد. لذا پیشنهاد من این است که در هر ماه برای هر گروه، ساعتی شناور در نظر گرفته شود و اگر مدیرکل دفتر تأیید کرد که یک کاری انجام و اجرا شده است امکان ثبت برای آن در سیستم پایش برقرار شود.

مبادا فعالیت‌های فرعی جای کارهای اصلی را بگیرد

در ادامه دکتر علی محبی معاون برنامه‌ریزی آموزشی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری به فعالیت‌های شبانه‌روزی کارشناسان اشاره کرد و به‌خاطر گزارش شفاف و صادقانه‌ی ارائه شده، تشکر کرد و گفت:

این گزارش دارای دو وجه بود. یکی از وجه‌ها به لحاظ شفافیت بسیار خوشحال کننده بود؛ اما در وجه دیگر، باعث نگرانی شدید ما شد که مبادا روزمرگی و فعالیت‌های فرعی جای کارهای اصلی را بگیرد و برنامه محوری ما را دچار مشکل کند زیرا محور، توسعه‌ی تعلیم و تربیت است و قلب تعلیم و تربیت نیز سازمان پژوهش است و طبق تعبیر دکتر ملکی این دفتر قلب سازمان است. در این دفتر به حدی پتانسیل و انرژی وجود دارد که سوق دادن آن به سمت فعالیت‌های فرعی باعث ایجاد آسیب در بدنه سازمان می‌شود. ما بدون برنامه راهبردی راه به جایی نخواهیم برد؛ لذا وقتی یک برنامه تحولی مورد توافق باشد، باید در مرکز توجه قرار گیرد.

هر بخشی از قطار تعلیم و تربیت که به ما سپرده شده، رسالت ماست، بنابراین نمی‌توانیم درخواست توقف این قطار را داشته باشیم، لذا باید کاملاً برنامه محور حرکت کنیم. بهترین کار این

است که گام‌های برنامه‌ها را بازبینی کنیم تا اگر علت و اشکالی وجود دارد، رفع و رجوع شود.

تأکید دکتر ملکی به پیشرفت در زمینه رمزینه‌ها و برنامه ویژه کرونا

در بخش پایانی جلسه، دکتر حسن ملکی به جمع‌بندی مباحث مطرح شده پرداخت و گفت:

دریافتی که من از مجموعه‌ی گزارش دکتر سوزنچی به‌دست آوردم این است که کار پیش نرفته است اما دلایلی برای آن ذکر شد. پروژه رمزینه‌های سریع پاسخ و برنامه‌ی ویژه کووید ۱۹ و تکمیل راهنماهای برنامه‌ی درسی نیز چندان پیش نرفته‌اند البته تلاش‌هایی شده است اما مجموعاً شرایط به گونه‌ای نیست که بتوان پیشرفتی را از آن دریافت کرد. این گزارش ما را به شفافیتی رساند که در این جلسه برای من کافی است اما تعجب من این است که دفتری با این قدرت کارشناسی، چرا این‌گونه گام برداشته است و این برای من روشن نیست.

با توجه به گزارشات ارائه شده، به‌نظر می‌رسد این بخش نیازمند یک بازبینی در راستای رفع مشکلات و نکات منفی است زیرا اگر این بخش رفع نشود، ما همچنان با مشکلات روبه‌رو خواهیم بود.

راجع به برنامه‌ی کووید ۱۹، مسئله از جهت نسبت ما با این پدیده کاملاً روشن است و هیچ ربطی به مسئله‌ی اجرا ندارد زیرا اجرا دست ما را نبسته است. سال گذشته، ما در فرصت اندکی که داشتیم، زحماتی کشیده شد که حاصل آن شش جلد، راهنماهای درسی بود. این کتاب‌ها نقاط قوتی داشت و بخشی از آن قابل استفاده است اما قطعاً آن چیزی نبود که در شأن سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی باشد.

بدیهی است که دیگر نباید در این دوره نیز همان مسائل را تکرار کنیم و من طی ۸ ماهه اخیر مدام بر آن تأکید داشتم. ما پیش‌بینی می‌کردیم که برای سال ۱۴۰۰ نیازمند کاری اساسی هستیم؛ اما نقطه‌ای که امروز با آن روبه‌رو هستیم، اصلاً مطلوب نیست؛ لذا باید دقیقاً مشخص کنیم که کدام بخش را دفتر تألیف بر عهده خواهد گرفت زیرا سؤال کاملاً مشخص است و اینکه موضع ما در خصوص برنامه‌ی درسی متناسب با شرایط قرمز و غیرحضوری چیست؟ و دارای چه مختصاتی است؟ این مسئله را باید با توجه به چاپ کتاب درسی و اینکه امکان حذف ندارد، مدنظر قرار دهیم. امروز یک سال و نیم از کرونا گذشته است و الگوهای مختلفی در برخورد با این معضل ارائه شده است باید تعیین کنیم که دقیقاً چه مدلی را مدنظر داریم.

در سال ۱۴۰۱ در هر حوزه حداقل باید سه بسته تولید شود

تکمیل راهنماهای درسی کار پیچیده‌ای نیست و من تقاضا دارم که آن را در اولویت قرار دهیم و برای آن مجدداً جلساتی داشته باشیم و احیاء کنیم تا عناصر معین شود. برای سال ۱۴۰۱ ما باید در هر حوزه تربیت و یادگیری و در هر دوره، یک بسته تولید کرده و به اجرای آزمایشی برسانیم لذا در هر حوزه حداقل باید سه بسته تولید شود. بدیهی است که بین بسته‌ها و راهنماها یک حلقه واسطه وجود دارد لذا هر دو این عرصه‌ها باید هم‌زمان مورد توجه قرار گیرد. ما امروز باید الگوی فطرت‌گرایی توحیدی را در برنامه‌ریزی درسی مدنظر قرار دهیم و برای آن حرمت قائل شویم.

اشاعه راهنماهای درسی برای معلمان بسیار پیشنهاد خوبی است لذا باید برای آن فکر و تلاش کرده و معلمان را برای این راهنماها توجیه کنیم و به اشاعه آن بپردازیم تا در نهایت به توانمندسازی معلمان دست پیدا کنیم.

در گزارش سه ماهه آینده، فرم گزارش پیشرفت در اختیار دفاتر قرار خواهد گرفت تا در آن زمان، با قالب مشخص شاهد ارائه گزارشات باشیم. در این روند هر دفتر باید دو گزارش ارائه کند

که یکی کلی و مربوط به مدیرکل دفتر باشد اما جزئیات باید در گزارش دفاتر و مدیران ارائه شود.

گزارش عملکرد و بررسی دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش

روز ۶ تیر ۱۴۰۰ جلسه ارائه‌ی گزارش عملکرد و بررسی
برنامه‌های دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و
کار دانش با حضور ریاست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی
آموزشی و مدیران و معاونین سازمان در مدرسه دارالفنون
برگزار شد.

در ابتدای این جلسه دکتر حسن ملکی، معاون وزیر آموزش و پرورش، ضمن تشکر و قدردانی از زحمات انجام شده در این دفتر، بیان کرد:

همان‌طور که استحضار دارید، این جلسه به ارائه‌ی گزارش عملکرد اختصاص دارد و با سایر جلساتی که در آن گزارشات به‌صورت کلی ارائه می‌شود، متفاوت است. هدف از برگزاری این جلسه این است که بررسی کنیم آیا مواردی که قرار بوده دفتر فنی و حرفه‌ای و کاردانش در سه ماهه اول انجام بدهد، به انجام رسیده است یا نه. اگر مواردی انجام شده است، فی‌الحال و اگر انجام نشده است باید چرایی آن را برطرف کنیم. لذا امیدوارم گزارش‌هایی که ارائه می‌شود ما را با یک هندسه معین به این نقطه برساند.

دفتر فنی و حرفه‌ای و کاردانش، انجام درونی دارد

دفتر فنی و حرفه‌ای و کاردانش دارای چند ویژگی محرز است که از باب شکرگزاری به آن می‌پردازم البته این موارد نمونه است. یک مورد اصلی در این دفتر، انجام درونی آن بوده و هست، به همین خاطر همواره این دفتر دارای یکپارچگی است که یک نعمت

بزرگ برای دفتر و سازمان به‌شمار می‌رود. یکپارچگی سرمایه‌ی اجتماعی است که به‌واسطه‌ی آن می‌توان کارها را پیش برد. مسئله دوم، حوزه کارشناسی است که من خودم در این زمینه تجربه زیسته دارم. مبحث سوم پرکاری کارشناسان این دفتر است که به شکل خستگی‌ناپذیر فعالیت می‌کنند.

امیدوارم تعلق خاطر بین همکاران و الگوی شایستگی تعدیل شود

شاید در این مسیر ده‌ها ویژگی دیگر وجود دارند که من آن‌ها را ذکر نمی‌کنم اما یک نکته‌ی قابل تأمل در این دفتر وجود دارد که باید به آن فکر کنیم و آن وابستگی دفتر به رویکرد شایستگی است. این رویکرد از سالیان سال، از گذشته انجام شده و کتاب‌های درسی تألیف شده است اما احساس می‌کنم یک تعلق خاطر افراطی بین همکاران و الگوی شایستگی شکل گرفته که تا حدودی باعث عدم پذیرش به رویکردهای نوین شده است. امیدوارم با تلاش‌هایی که می‌شود این مطلب تعدیل شود زیرا ما نباید شیفتگی خاصی به رویکردها داشته باشیم و اگر رویکرد و برنامه‌ی دیگری وجود دارد، در مقابل آن موضع بگیریم و احساس کنیم که منطقه‌ی ممنوعه است. البته اطلاع دارم که این امر در

حال تعدیل است و در برخی موارد می‌توان از سایر رویکردها نیز بهره برد.

اگر بخواهیم امروز در این جلساتی که داریم، موفقیت‌آمیز حرکت کنیم و بهره‌ی لازم را ببریم چند شرط لازم وجود دارد. شرط نخست، تلاش هر دفتری برای ارائه‌ی گزارش پیشرفت است و نباید گزارشات بر اقدامات مجموعی و کلی متمرکز شود. در این گزارشات باید قدم‌های برداشته شده و فعالیت‌های انجام شده بیان شود یا اگر انجام نشده، چرایی‌ها بیان شود. شرط دیگر این است که اعضای محترم جلسه پس از شنیدن گزارشات، نکات نقد و تأملات خود را مطرح کنند تا بتوانیم در راستای بهبود مسیر گام برداریم.

استانداردسازی بررسی عملکرد سازمان پژوهش

در بخش بعدی این جلسه، محمد علوی‌تبار، معاون توسعه منابع و پشتیبانی سازمان حضور در جمع گسترده‌ی همکاران سازمان را مبارک خواند و گفت: حضور تمامی همکاران و استفاده از نظرات کلیه‌ی کارشناسان، باعث خرسندی است و امیدواریم که امروز به نکات خاص و مهمی منجر شود.

او درباره‌ی گزارش عملکرد این معاونت، بیان کرد: برای اینکه میزان عملکرد در یک دفتر یا مجموعه ارزیابی شود، سنجش‌ها و استانداردهایی وجود دارد که متناسب با آن‌ها عملکرد دفاتر و سپس میزان پیشرفت یا عدم موفقیت بررسی می‌شود. در این مسیر سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، یک ارگان منحصر به فرد است که نمونه‌ی آن در صنعت و آموزش و پژوهش وجود ندارد لذا متریک کردن و استانداردسازی برای این سازمان به مراتب کار سختی است.

همکاران پایش را جدی بگیرند

بر همین مبنا، کارهای مختلفی انجام شد تا بدانیم که چطور عملکرد دفاتر را بررسی کنیم و در نهایت به این نتیجه رسیدیم که از استاندارد و نرم‌سازی استفاده کنیم، که بر مبنای آن میزان ساعاتی که همه‌ی افراد در دفاتر برای انجام یک فعالیت دارند، در این برنامه مشخص می‌شود. این نرمال‌سازی با حداکثر امکانی که بوده برنامه‌ریزی شده است.

در این نرمال‌سازی، فعالیت توسط کارشناسان آنالیز شده و متناسب با آن ساعاتی برای همکاران، مدنظر قرار می‌گیرد. لذا میزان حجمی که هر کدام از کارشناسان و گروه‌های زیر مجموعه

باید انجام دهند، کاملاً مشخص می‌شود. در مرحله‌ی بعد و پس از مشخص شدن فعالیت، کار به شخص مورد نظر تخصیص داده می‌شود که پس از آن با توجه به بررسی افراد مشخص می‌کنند که در این فعالیت، چند ساعت را به این کار تخصیص دادند و در مرحله‌ی نهایی نیز ارسال مستندات است که آیا کار به‌صورت کامل محقق شده است یا خیر؟

در این مسیر ما انتظار داریم که همکاران بحث پایش را جدی بگیرند با توجه به ضرورت‌های برنامه بودجه‌ی امسال و محدودیت‌هایی که خزانه برای ما در نظر گرفته است، ان شاء الله از این ماه، متناسب با پایشی که افراد تکمیل می‌کنند و کاری که به آنها تخصیص داده شده، اضافه کار تعلق خواهد گرفت. در این سیستم، حضور صرف افراد که منجر به فعالیت خاصی برای سازمان نیست، شامل اضافه کار نخواهد شد.

در فصل بهار سه اتفاق مثبت در ارتباط با برنامه‌ها رخ داد

در ادامه‌ی این جلسه، افشار بهمنی، مدیرکل دفتر تألیف کتاب‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش به ارائه‌ی گزارش عملکرد این بخش پرداخت و در این باره گفت:

خدا را شاکریم که انسجامی که به آن اشاره شد در کنار تألیف کتاب‌های درسی به یک بلوغ تازه دست یافته است. در فصل بهار امسال با تدبیر آقای دکتر ملکی، سه اتفاق خوب برای برنامه‌ها رخ داد. یک اتفاق این بود که توجه به برنامه‌ی کلان جایگزین توجه به فعالیت‌ها شد و این در انسجام فعالیت‌ها و برنامه‌ها خیلی کمک می‌کرد. نکته‌ی دوم اینکه به وجاهت و جایگاه گروه‌های پژوهش و برنامه‌ریزی بیش از پیش توجه شد و سعی شد تا آن‌ها راهبر و هدایت‌کننده کمیسیون‌های تخصصی باشند. بازسازی نرم‌های فعالیت‌ها نیز گام ارزشمندی بود که ان شاء الله رو به تکامل است.

بخشی از برنامه‌ها مربوط به گروه‌های پژوهش و برنامه‌ریزی ما است که، با تمرکز بیشتری دنبال شده است. بخش دوم، پژوهش‌هایی است که سفارش داده شده و نظارت آن‌ها توسط گروه‌ها انجام می‌شود. در این بخش، هفته گذشته کمیته پژوهشی دفتر اولین جلسه‌اش را شروع کرده و پیش‌نویس پروپوزالی پژوهش‌ها که ارزشیابی برنامه‌های درسی یکی از ارزشمندترین آن‌هاست، تهیه شده و امیدوار هستیم که سرعت حرکت این پژوهش‌ها بیشتر شود. در بخش سوم نیز زمان را در اختیار معاونین قرار داده‌ام تا با توجه به اهمیت و فوریت پروژه تولید و

تأمین پروژه رمزینه‌های سریع پاسخ، گزارش تخصصی‌تری در این باره ارائه دهند.

در ۵ برنامه جلوتر از پیش‌بینی‌ها هستیم

در بخشی از اقدامات، ۱۶ برنامه توسط گروه‌ها راهبری شده است که به جزئیات آن‌ها خواهیم پرداخت. از این تعداد، در ۵ بخش اعم از تولید و تأمین محتوای رمزینه‌های سریع پاسخ، طراحی و تدوین الگوی مفهومی برنامه درسی شاخه‌گردانش، الگوی برنامه‌ریزی درسی منطقه‌ای، برنامه ویژه مدرسه و نظارت بر تولید محتوای تکمیلی برای هنرجویان استعداد برتر و نیازهای ویژه جلوتر از پیش‌بینی‌ها هستیم و ۶ عنوان دیگر مطابق با روند پیش‌بینی شده است.

در ۵ عنوان دیگر اندکی عقب هستیم زیرا در سه ماهه‌ی نخست در این گروه، یک جابجایی مدیریتی داشتیم که این مسیر را اندکی عقب انداخت. پیش‌بینی ما این است که در سه ماهه‌ی تابستان با تمرکزی که داریم، اصلاحات مورد نظر شورای هماهنگی علمی در این بخش، محقق شود.

اجرای ۷۰ درصدی محتوای رمزینه‌های سریع پاسخ

تعدادی از برنامه‌های ما از جمله تولید محتوای توانمندسازی هنرآموزان در سه ماهه‌ی نخست پیش‌بینی نشده بود و طبیعتاً از تابستان و پاییز آغاز خواهند شد. بحث اصلاح نیازسنجی استانداردهای شغلی رشته‌های جدید کاردانش نیز در دو ماه گذشته به دفتر ابلاغ شد و به صورت فشرده دنبال شد.

در زمینه تولید و تأمین محتوای برنامه رمزینه‌های سریع پاسخ، پیش‌بینی شده بود که ۴۰ درصد محتوا تأمین شود که تاکنون بالغ بر ۷۰ درصد آن انجام شده است. استانداردهای ارزشی، فرهنگی، محتوایی، فنی و هنری تدوین شده و در اختیار جناب آقای دکتر محبی قرار گرفته است. در استانداردهای فرهنگی و ارزشی سعی کرده‌ایم به معارف انقلاب، مبانی آداب و رسوم و پاسداشت زبان فارسی توجه ویژه‌ای داشته باشیم و در استانداردهای محتوایی سعی کرده‌ایم به استانداردهای شایستگی‌های فنی خودمان در کنار مباحث بهداشت، زیست محیطی و اخلاق توجه شود.

اکنون در مرحله هفتم پروژه رمزینه‌های سریع پاسخ قرار داریم و امیدوار هستیم که طبق برنامه، اوایل یا اواسط برنامه به مرحله

دهم برسیم و کل پروژه را برای اعتباریابی ارائه کنیم. ضمن اینکه صدور کارت خبر نیز به صورت فرآیندی دارد دنبال می‌شود.

توجه به نیازهای بومی در برنامه‌ریزی درسی فنی و حرفه‌ای

یکی از مهم‌ترین برنامه‌ریزی‌های این دفتر، برنامه‌ریزی دروس بر مبنای منطقه است لذا توجه به نیازهای بومی و سرزمینی برای ما دارای اهمیت قرار گرفت زیرا این موضوع از برنامه‌ی سوم توسعه هر ساله به سازمان ابلاغ شده است. بر همین مبنای ما سعی کردیم که به احصاء مطالعات گذشته در سطح ملی و بین‌المللی برسیم و الگوهای مطالعه شده را آسیب‌شناسی کنیم. در کنار این اقدامات، سه کارگاه تخصصی نیز، بر اساس تجارب گذشته، اجرا شد. امروز در فاز چهارم این مطالعه هستیم و سعی داریم که با مقایسه‌ی این الگوها، بتوانیم به ارائه‌ی الگوهای منسجم‌تر دست پیدا کنیم و پیش‌بینی می‌کنیم که در اوایل پاییز، بسترها برای تصویب الگو و اجرای عملیاتی آن مهیا شود.

نکته‌ی دیگر این است که بسیاری از رشته‌هایی که به بازار کار وصل می‌شوند، با توجه به تغییرات فناوری، اجتماعی و اقتصادی، تغییرات جدی پیدا کرده‌اند ضمن اینکه بسیاری از

حوزه‌های جدید، با توجه به آینده‌ی شغلی در سطح دنیا، نیاز به توجه دارد لذا با رویکرد علمی و منطقی ما سعی کردیم که به زمینه‌های بازار شغلی بیشتر توجه کنیم تا جغرافیایی را که اسناد ملی پاسخگو هستند، محور کار قرار دهیم.

بررسی نیازها و استانداردهای درسی شاخه‌ی کاردانش

سال گذشته در طراحی دوره‌ی تحصیلی، متوجه شدیم که سؤالات بسیاری در حوزه‌ی کاردانش هنوز پاسخ داده نشده است؛ به همین خاطر یک الگوی مفهومی مختص این شاخه با توجه به ۲۸ سال گذشته‌ی آن مدنظر قرار گرفت و کمیسیونی در این راستا تشکیل و مطالعاتی انجام شد.

در این بخش ما سعی کردیم که به سؤالات در قالب نگارش نخست پاسخ دهیم اما یک چالش جدی در این بخش وجود دارد زیرا ما در بخش کاردانش، متولیان و مشارکت‌کنندگان متکثر و متنوعی داریم؛ لذا ایجاد یک وحدت و هماهنگی در این بخش نیازمند یک اقدام جدی است، البته امیداریم که با همکاری سایر دستگاه‌های مشارکت‌کننده، بتوانیم به اجماع دست پیدا کنیم؛ زیرا پیش‌نویس این بخش آماده است.

برنامه‌ی تدوین استاندارد برنامه‌های درسی نیز از دیگر اقدامات ماست، زیرا یکی از سؤالات مهمی که همواره مطرح شده، این است که آیا کاردانش نیازمند کتاب است و تفاوت آن با فنی و حرفه‌ای چیست؟ در این راستا یک سند مفهومی تدوین شد تا بتوانیم براساس زمینه‌ها و عناصر بسته‌ها بیشتر راجع به آن‌ها بررسی کنیم زیرا برخی از زمینه‌ها و رشته‌ها، دارای ماهیت کاملاً متفاوت هستند. به‌عنوان مثال، ما اگر بخواهیم وارد حوزه‌ای مانند ناوبری شویم، بهتر است از شبیه‌سازها استفاده کنیم اما در فضای رشته‌ی مدیریت خانواده یا تربیت کودک، اقتضائات کاملاً متفاوت است لذا ما سعی کردیم، برای هر کدام از اجرای بسته‌ی تربیت و یادگیری، استانداردها را بازنگری کنیم.

تهیه بسته محوری برای ۲۲ عنوان کتاب درسی حوزه کاردانش

بخش بعدی اقدامات این دفتر، تدوین استانداردهای مربوط به بسته‌های تربیت و یادگیری حوزه‌ی کاردانش است. قول توجه به تهیه بسته‌ی محوری ۲۲ عنوان کتاب را داده‌ایم. در این خصوص نیز مطالعات خوبی انجام شده و اجزا و عناصر این بسته کاملاً شفاف‌سازی شده، لذا امیدواریم که در تابستان به‌صورت پایلوت

برای این ۲۲ عنوان که در زمینه‌ی اطلاعات و ارتباطات هستند، خروجی گرفته شود تا برای سایرین یک الگو داشته باشیم. برنامه‌ی دیگری که به واسطه‌ی مسؤولیت ذاتی سازمان باید پاسخگوی آن باشیم، سازمان استعدادهای درخشان و استثنایی است که برنامه‌ها و رشته‌های خود را برای استانداردسازی، تایید، بررسی و در اختیار ما قرار می‌دهند. در این مسیر نیز روی این موضوع کارهایی انجام شده و خروجی نهایی در روند اجرا قرار دارد. طراحی الگوی برنامه‌ی درسی رشته‌ی صنایع دستی، در بخش دیگری از فعالیت ما قرار دارد اما در این بخش، یک اختلاف نظر در خصوص چهار رشته‌ی صنایع دستی، فرش، طلا و جواهر، هنرهای چوبی و ... وجود داشت، بنابراین ما سعی کردیم که ابتدا الگوی مفهومی رشته‌ی صنایع دستی را مشخص کنیم و کمیسیون مربوطه در این مسیر تشکیل شده است.

در بحث‌های پژوهشی امکان ارائه در صد وجود ندارد

در بخش دیگری از این جلسه، عبدالله‌زاده معاون دفتر فنی و حرفه‌ای، به ارائه‌ی گزارشی از تأمین محتوای رمزینیه‌ی سریع پاسخ، پرداخت و گفت:

فعالیت‌های این دفتر در دو بخش اجرایی و پژوهشی است؛ به همین خاطر در بحث پژوهشی، گاهی امکان ارائه‌ی درصد وجود ندارد اما فکر می‌کنم که شرح فعالیت گویای میزان کار انجام شده باشد. ممکن است امروز ۱۰ تا ۲۰ درصد یک کار پژوهشی پیش رفته باشد و هفته آینده به یک‌بارہ صد درصد کار تمام شود. بنابراین در مورد کارهای پژوهشی باید این مسئله را مد نظر قرار داد.

تولید ۷۶ فیلم آموزشی فنی و حرفه‌ای و کار دانش

در این بخش ما ۱۲۶ عنوان درسی و در بخش رمزینہ‌ها ۷۵۶ عنوان مدنظر داشتیم که مباحث کشاورزی، هنر، خدمات، صنعت و علوم پایه را شامل می‌شود و مباحثی چون تولید فیلم‌های آموزشی، تدوین فیلم‌های آموزشی تولید شده قبلی و تولید سایر محتوا را مدنظر قرار دادیم.

در بخش تولید فیلم‌های آموزشی، تاکنون آثار ۳ تا ۷ دقیقه‌ای تولید شده است. در این بخش ۲۲ فیلم تولید و نهایی شده و در مرحله‌ی بارگذاری قرار دارد و ۵۴ فیلم در مرحله دوم است. کل زمان تخمینی که ما برای رمزینہ‌های سریع پاسخ در نظر گرفته‌ایم ۷۵۰۰ دقیقه است که در حال حاضر در دست انجام است.

مراحل تولید فیلم‌ها شامل ۷ مرحله است و ما در حال حاضر در مرحله پنجم یعنی مرحله تولید و تدوین قرار داریم. بحث شرح خدمات برای هر فیلم ارائه شده و برآورد هزینه‌ها انجام شده است. عقد قرارداد با یکی از شرکت‌ها نهایی شده و بحث انعقاد قرارداد با سه شرکت دیگر نیز ارائه شده و در حال انجام است.

در بحث سناریوی فیلم‌ها مشخص کرده‌ایم که هر فیلم چه میزان سکانس، زمان و محتوا داشته باشد. این بخش زمان مشترک بین سازمان و کارشناس در راستای تولید اثر است. در حال حاضر ۷۶ فیلم مدنظر داریم که فیلمبرداری ۲۹ عنوان پایان یافته و ۲۲ اثر تدوین نهایی شده است. فیلمبرداری‌ها در استان خراسان، لرستان، شیراز و تهران انجام می‌شود.

در بخش تولید فیلم‌ها خوشبختانه مشکلی وجود ندارد و جلوتر از برنامه هم هستیم و امیدواریم که تا پایان تیرماه بحث تولید تمام فیلم‌ها پیش برود و وارد مرحله تدوین شویم.

تولید سایر محتواها تا ۱۵ شهریور

در بحث سایر محتواها، موشن گرافی، استاپ موشن، انیمیشن، واقعیت مجازی و... در نظر گرفته شده که در ابتدای مسیر

نیازسنجی آن انجام شد. از آن جایی که نخستین تجربه‌ی سازمان در این زمینه است، ما برای هر بخش یک درس را به‌عنوان پایلوت مدنظر قرار دادیم و سناریوی کار در دست تدوین است. کارشناسان ما بعد از اینکه تولید فیلم‌ها تمام شد؛ وارد بحث تولید سایر محتواها خواهند شد و امیدواریم بر اساس قوی که داده‌ایم تا ۱۵ شهریورماه تولید سایر محتواهایمان تمام شود و نسبت به تعهدی که در بحث رمزینه‌های سریع پاسخ داریم کار را تحویل دهیم.

باید در ساختار بودجه‌ریزی عملیاتی با توجه به نوع فعالیت‌های سازمان یک مقدار بازنگری شود. بودجه‌ریزی عملیاتی در قسمت پژوهشی یک مقدار متفاوت است و نظر بودجه‌ریزان عملیاتی این که بودجه‌ریزی عملیاتی باید با سازمان متناسب باشد و بودجه‌ریزی عملیاتی که در سازمان پژوهش وجود دارد باید با بودجه‌ریزی عملیاتی سازمان‌های اجرای متفاوت باشد.

تمرکز بر روی برنامه‌های اصلی باشد

دکتر علی محبی قائم مقام ریاست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی در ادامه‌ی جلسه بیان کرد:
پژوهش دارای تعریف و گام‌بندی مشخص است و در آن ابهامی

وجود ندارد لذا لازم است که در خود برنامه‌ها به صورت شفاف و دقیق وارد عمل شویم و جدول زمان‌بندی دقیق ارائه کنیم. بنا بود که ۱۳ پژوهش در این دفتر به صورت کامل انجام شود اما در گزارش ارائه شده، مشخص نشد که دقیقاً این پژوهش‌ها در چه مرحله‌ای قرار دارند. عدم تعیین زمان‌بندی مشخص در مسیر اجرای کارها، باعث به تعویق افتادن هدف‌گذاری‌های مشخص شده می‌شود چرا که وزارتخانه‌ی ما بزرگ و گسترده است و همواره برنامه‌های جانبی وارد مسیر می‌شوند بنابراین لازم است که بر روی برنامه‌های اصلی تمرکز داشته باشیم.

به معاونت توسعه پیشنهاد می‌کنم که جدول زمان‌بندی دقیق برنامه‌ها و درصد کمی متناسب با آن زمان‌بندی را در سامانه درج نماید. پیشنهاد دیگر این است که دفاتر در قالب جدول، برنامه‌ها را در پایان فصل به طرح و برنامه ارائه کنند و توسط آنان کنترل شود تا مشکلات مرحله به مرحله بررسی شود. نکته دیگر این است که سنجه‌ها را به صورت کمی و دقیق، شفاف کنیم تا گزارشات براساس آن ارائه شود.

خروجی کارهای پژوهشی در اسفندماه عرضه خواهد شد

حسن مظاهری، دبیر شورای هماهنگی علمی سازمان پژوهش
خاطر نشان کرد:

اعضای شورای پژوهشی دفاتر، در هفته گذشته تأیید و به دفاتر
اعلام شدند؛ بنابراین نمی‌شود انتظار داشت که دفاتر ما کارهای
پژوهشی را در سه ماه اول به جایی رسانده باشند. در نتیجه برای
برنامه‌های پژوهشی باید به دفاتر یک فرصت داد تا شوراهای
آن‌ها تشکیل شود و برنامه‌ها وارد شوراها شود و بعد از آن‌ها
گزارش عملکرد بخواهیم.

بهنام نیک‌نژاد، مدیر طرح و برنامه و امور مالی سازمان نیز گفت:
به اعتقاد بنده که به صورت مستمر با دفتر فنی و حرفه‌ای و
کاردانش پیگیر بودم، گزارش خوبی ارائه شد. تعدادی از برنامه‌ها
نیز بحث پژوهشی بوده که آقای دکتر محبی باید پاسخ دهند که
شورای پژوهشی چه کار کرده است.

مدیرکل و مدیران دفتر آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش
آنچه که لازم بود را گزارش و ارائه دادند اما این گزارش باید راستی
آزمایی شود و ما مستندات لازم را از این دفتر خواهیم خواست.

دغدغه جذب دانش آموز برای رشته‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش

دکتر حسین سوزنچی مدیرکل دفتر تألیف کتاب‌های آموزش عمومی و متوسطه‌ی نظری در بخشی از جلسه گفت: فنی و حرفه‌ای از جمله بخش‌هایی است که تا حد زیادی با هدف رسیدن به بازار مشاغل شکل گرفته است البته این در مورد تمام دفاتر صدق می‌کند؛ اما به نظر می‌رسد که این دفتر خیلی واضح و آشکار درگیر شاخه‌های شغلی شده است. اما آنچه که من در کل این گزارش دیدم، این است که این دفتر و این نهاد تبدیل به یک هویت صنفی شده که مسئله‌اش مشکلات صنف خودش شده است و نه مشکلات جامعه.

مسئله این است که آیا دانش آموز ما رغبت دارد که برای استخدام و به کار گرفته شدن در مشاغل، جذب رشته‌های فنی و حرفه‌ای شود یا چون نمی‌توانند وارد رشته‌های دیگر شوند به این رشته می‌آیند؟ یعنی اگر دانش آموزی بخواهد مکانیک خودرو بیاموزد، آیا به سمت این رشته سوق پیدا می‌کند یا ترجیح می‌دهد مکانیک را بیرون از مدرسه و در کنار یک شخص مکانیک یاد بگیرد؟ به نظر من این یک مسئله است که دفتر فنی و حرفه‌ای و کار دانش باید به آن بپردازد.

بهمنی درباره سخنان سوزنچی گفت: دغدغه‌ی آموزش مهارتی در تمام کشور وجود دارد اما در این مسیر از مبنا تا نتایج دچار آسیب‌های جدی هستیم. حتی در خود سازمان نتوانستیم آن در هم تنیدگی را به شکل درست سامان بدهیم زیرا خود این مسئله باعث شده که به‌نوعی برنامه‌های کلانی که در آموزش‌های مهارتی باید خوب نهادینه شود، به نتیجه نرسد.

ارائه گزارش توسط مدیران گروه‌های دفتر فنی و حرفه‌ای و کاردانش

در ادامه‌ی این جلسه، مدیران گروه‌های مختلف دفتر تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش به ارائه گزارش پرداختند. در این بخش پرستو آریانژاد، رئیس گروه معماری و ساختمان گزارشی از کارگروه تدوین الگوی تخمین حرف و مشاغل ارائه کرد و سپس عابدین آریانپور، رئیس گروه کشاورزی بیان کرد: لازم است که برای بخش‌های محروم، به ارائه‌ی سی دی در بسته‌های آموزش و قسمت‌های مربوط به رمزینه‌های سریع پاسخ، فکر کنیم زیرا برخی از دانش‌آموزان امکان دانلود و استفاده از گوشی در این بخش را ندارند. به‌همین خاطر قرار دادن سی دی می‌تواند، کمک شایانی به این مناطق کند.

هنرجوهای کشاورزی اکثراً روستا زاده هستند و خود هنرستان‌ها در مکان‌های روستایی هستند؛ بنابراین باید توجه کرد که ما فقط برای تهران و افراد مرفه، برنامه نمی‌نویسیم و برنامه برای این افراد هم هست. ساختار زمینه کشاورزی باید اصلاح شود. ما از سال ۱۳۹۵ تا به حال این پیشنهاد را داده‌ایم و همه مدیران هم تأیید کرده‌اند ولی هیچ‌وقت به عمل نرسیده است. شما یک نقطه را در کشور پیدا نمی‌کنید که تمام این بسته قابلیت این اجرا در آن نقطه را داشته باشد. ما خیلی کلان دیده‌ایم. کاردانش یک گروه است و ما آن را تبدیل به رشته کرده‌ایم. ما اگر می‌خواهیم براساس نیازسنجی پیش برویم باید قابلیت اجرا را ببینیم.

سپس بشری گل‌بخش، رئیس گروه هنر اظهار داشت: بیشتر برنامه‌هایی که ما انجام دادیم بحث هماهنگی و پیگیری برنامه‌های تحولی در زمینه هنر بود که بیشتر آن هم به محوریت رشته‌های کاردانش برمی‌گشت. ما تلاش‌هایی انجام داده‌ایم تا رشته‌هایی که در یک حوزه حرفه‌ای قرار دارند، تجمیع شوند. ان‌شاءالله این موضوع را در برنامه تدوین الگوی مفهومی برای رشته صنایع دستی، هم در حوزه فنی و حرفه‌ای و هم در حوزه کاردانش خواهیم دید. الگوی سومی که ارائه خواهیم داد هم الگوی تلفیقی فنی و حرفه‌ای و کاردانش خواهد بود.

در پایان گزارش مدیران گروه‌ها، افشار بهمنی مدیرکل دفتر فنی و حرفه‌ای و کاردانش تأکید کرد: قطعاً هر گونه نظر، پیشنهاد و نقد، به کیفیت کار ما کمک می‌کند و من به طور ویژه از آقای دکتر ملکی سپاسگزارم و از پیشنهاد ایشان استقبال می‌کنم.

ما شرح خدمات و مستندات محتوایی زحمات همکاران را در قالب داریم. مثلاً پروپوزال ۸ پژوهش از ۱۳ پژوهشی که به آن اشاره شد، آماده ارائه است. یا مراحل فعالیت‌های هر کدام از کلان برنامه‌ها را دوستان تدوین کرده و زمان‌بندی کرده‌اند و محتواها قابل بهره‌برداری است. اما پیشنهاد آقای دکتر محبی از جنس عملیاتی کردن و نگاه بالادستی به این فعالیت‌ها، به ما خیلی کمک می‌کند و من از همکارانم تقاضا می‌کنم از آن بهره‌برداری کنند.

جمع‌بندی جلسه توسط دکتر ملکی

در بخش پایانی این جلسه، دکتر حسن ملکی به جمع‌بندی موارد مطرح شده پرداخت و گفت:

اگر ما در این جلسه نتوانیم مسئله‌هایمان را به طور صریح بیان کنیم و برای حل آن‌ها اقدامات روشنی نداشته باشیم از جهت کاری چیزی عاید سازمان نخواهد شد.

این شیوه که دفاتر در پایان هر فصل گزارش ارائه کنند، روال گذشته‌ی سازمان نبود و این مسئله با حساسیت من پیوند خورده است زیرا معتقدم انجام این کار به ما کمک می‌کند که از فضای مبهم خارج شویم. به نظر من دشمن پیشرفت، ابهام است و این مسئله در عرصه‌های مختلف اقتصاد، سیاست و... جلوه می‌کند و هر کجا ابهام باشد، پیشرفت و تعالی رخ نمی‌دهد و تنها در صورت شفافیت، موفقیت حاصل خواهد شد.

دفتر فنی و حرفه‌ای پرکار است و مدیرکل و کارشناسان پرکاری در این عرصه حضور دارند و گزارش ارائه شده نیز شاهد همین مسأله است. منتها اشکال اینجاست که در این دفتر کار بسیار انجام می‌شود اما در نهایت خوب تدوین و ارائه نمی‌شود. در تمام دنیا ارائه کردن مطلب امتیاز دارد بنابراین باید در این دفتر بر مسئله‌ی ارائه تمرکزی جدی انجام شود.

روند دفتر فنی و حرفه‌ای در بخش رزمینه‌ها امیدبخش است

یکی از کارهای بسیار خوبی که در این دفتر انجام شده، بحث رزمینه‌های سریع پاسخ و تولید فیلم‌هاست زیرا انصافاً هم در بخش تدوین و تولید، خوب پیش رفته است و روند کاملاً امیدبخش

است که جای تشکر دارد زیرا این بخش متصل به آبروی سازمان است.

شاخه کار دانش را معیوب می‌دانم

کار دیگری که در این دفتر انجام شده این است که حدود ۷۹ رشته کار دانش، تعدیل و اصلاح شده است. البته بنده با کمال تأسف به شما بگویم که با شاخه کار دانش نتوانسته‌ام مؤانست درست برقرار کنم و کار را معیوبِ معیوب می‌دانم اما صدایم به جایی نمی‌رسد. گیر کار اینجاست که کار دانش متأسفانه در برنامه درسی ملی هم ذکر شده است.

کار دانشی که امروز هست، متأسفانه تأکیدی جدی بر کار و دانش ندارد اما باید قدم‌های اصلاحی برداریم که زحماتی نیز در این راستا کشیده شده و جای تقدیر دارد اما آنچه که نقطه ضعف کار است و ممکن است به معاونت توسعه بازگردد و به‌نوعی مشکل مشترک به‌شمار می‌رود، این است که ما باید فرم ارائه‌ی گزارش پیشرفت را در سازمان آماده کنیم اما این بخش دارای این ویژگی نیست.

ما باید کار کیفی را به قدم‌های عینی بشکنیم و تعریف آن به‌صورت کمی کار چندان سختی نیست. کار کیفی درصد بردار

نیست اما در این راستا اقدامات تحلیلی آن درصد بردار است و می‌توان بر مبنای آن تحلیل کمی ارائه کرد. بر همین اساس ما باید فرمی تنظیم کنیم که در آن زمان‌بندی دقیق موجود باشد لذا دکتر علوی و دکتر محبی در این عرصه وارد عمل شوند تا در اسرع وقت، فرم ارائه‌ی گزارش پیشرفت را در سازمان داشته باشیم.

امیدوارم نحوه ارائه گزارشات بهتر شود

جدا شدن گزارش‌ها یکی از مشکلات ارائه‌ی این دفتر بود و به همان نقص ارائه باز می‌گردد. در این روند باید بدانیم که گزارش پیشرفت با عملکرد کاملاً تفاوت دارد زیرا گزارش پیشرفت دارای درجه‌گذاری است و ما باید در روند آن مسیر تدریجی اجرای کار را کاملاً دریابیم؛ لذا امیدوارم که با پیشنهاد تنظیم فرم زمان‌بندی شاهد آن باشیم.

بدیهی است که گزارش پیشرفت در امور پژوهشی با موارد دیگر اندکی متفاوت است و تاکنون سازمان شورای پژوهشی نداشته و به تازگی این ایده در حال عملیاتی شدن است. اگر تاکنون سازمان پژوهش نداشته، نقص ما بوده و قانون به ما این اجازه را می‌داده است لذا امیدوارم که از این به بعد شاهد رونق پژوهشی باشیم اما این نیازمند طرح‌های خوب از سوی دفاتر است.

امیدوارم در نحوه‌ی ارائه گزارشات در جلسات بعدی به یک نتیجه بهتر دست پیدا کنیم که هم گزارشی جامع را شاهد باشیم و هم تمام همکاران امکان سهیم شدن در آن را داشته باشند. در این روند بهتر است که مدیران گزارشات بخش مربوطه‌ی خود را ارائه کنند که باید درباره آن تأمل داشته باشیم.

گزارش عملکرد و بررسی دفتر انتشارات و فناوری آموزشی

جلسه گزارش عملکرد و بررسی برنامه دفتر انتشارات و فناوری آموزشی با حضور دکتر حسن ملکی، معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دکتر علی محبی قائم مقام رئیس سازمان و مدیرکل و معاونان دفتر انتشارات و فناوری آموزشی تشکیل شد.

دکتر ملکی در ابتدای این نشست به سخنان آیت الله جوادی آملی اشاره کرد و گفت:

آیت الله جواد آملی می‌فرمایند واژه حنیف در قرآن به معنای راست‌گرا است. در این تعریف، حنیف فردی است که وقتی در جاده حرکت می‌کند همواره به وسط و تعادل تمایل دارد و به چپ و راست متمایل نمی‌شود و در میانه جاده حرکت می‌کند تا ماندنش در جاده تضمین شود. واژه حنیف اما دقیقاً نقطه متضاد حنیف است. حنیف کسی است که متمایل به جاده خاکی و حاشیه‌ها است.

معتقدم که این تعاریف در مسائل مدیریتی نیز کاربرد دارد، یعنی هم می‌توان حنیفانه و هم جنیفانه مدیریت کرد. به این معنا که اگر مدیریت ما جاده خاکی بیشتری داشته باشد، قطعاً متضرر خواهیم شد اما اگر در میانه راه و صراط مأموریت‌های خودمان حرکت کنیم، به توفیقات روز افزون خواهیم رسید. این یک قاعده کلی است لذا باید از خدای متعال بخواهیم که ما را جزو خُنفاء قرار دهد تا در جاده زندگی اهل لغزیدن به چپ و راست نباشیم. این تعبیر را مولای متقیان، امام علی (علیه السلام) نیز در نهج البلاغه دارند و به تعابیر مختلف این مطلب را بیان می‌کنند. این جمله قصار ایشان است که می‌فرمایند: "الْیَمِینُ وَالشِّمَالُ مَضَلَّةٌ وَ الطَّرِيقُ الْوُسْطَى هِیَ الْجَادَةُ". یعنی ایشان هم به طریق

وسطی تأکید دارند. این طریق را در مدیریت هم باید رعایت کرد. بنده از خدای متعال می‌طلبم که در اداره امور سازمان، در صراط رسالت سازمان حرکت کنم و از شما هم همین تقاضا و همین استدعا را دارم.

سه ویژگی متمایزکننده دفتر انتشارات و فناوری آموزشی

در این دفتر، چند ویژگی وجود دارد که مدیر مربوطه باید به آن واقف باشد تا بتواند پتانسیل‌ها را به کار گیرد، پرورش دهد و اهداف را پیش ببرد.

در این دفتر «بعد هنری، خلاقیت و انعطاف» بالاست، این در حالی است که در سایر بخش‌ها نظیر کتاب‌های درسی به دلیل قوانین حاکمیتی، این امکان وجود ندارد. اما مجلات رشد و امثال آن ماهیتاً به گونه‌ای است که می‌توان انعطاف، خلاقیت و هنرمندی و هنروزی نشان داد، کما اینکه به این دفتر هنرمندان و هنرورزان رفت و آمدهای زیادی دارند. به همین دلیل می‌توان در این دفتر کار کرد و لذت برد.

ویژگی دوم این دفتر این است که «تولیدات متنوع فرهنگی و تربیتی»، متناسب با سنین مختلف دارد و این یک نکته مثبت است

که مجلات رشد، برای کودکان، نوجوانان، جوانان، بزرگسالان و... انواع مباحث تولید می‌شود که جای تشکر دارد؛ زیرا به واسطه‌ی تلاش‌های این بخش، مجلات رشد، رنگ و رخ بهتری پیدا کرده است.

سومین ویژگی این دفتر، "ارتباطات برون سازمانی" است. یعنی کارهایش طوری است که می‌شود با بیرون از دفتر، قوی‌تر و غلیظ‌تر مرتبط شد. این سه امکان برای مدیریت دفتر انتشارات و فناوری آموزشی باید در اولویت باشد تا بتواند این دفتر را هنرمندانه، متنوع و برون سازمانی مدیریت کند.

تأکید بر انعطاف معقول در دفتر انتشارات و فناوری آموزشی

در این مسیر تهدیداتی نیز وجود دارد که یکی از آن‌ها، سیالیت افراطی یا انعطاف افراطی است. همان‌طور که می‌دانید، حد معقول انعطاف خوب است و زندگی بدون انعطاف معنا ندارد اما کشیده شدن این بخش به افراط، تهدید به شمار می‌رود، بنابراین باید در این دفتر بر انعطاف معقول تأکید داشته باشیم.

معیار معقول بودن در این مسیر را نیز می‌توان با ارزش‌ها، آرمان‌ها و اسناد بالادستی تعیین کرد لذا باید توجه داشته باشیم

که در این مسیر تا چه حد می‌توانیم با خارج از دفتر همراه شویم زیرا اگر این همراهی از حد بگذرد، ممکن است در آن‌ها هضم شویم اما اگر بتوانیم بخش‌های خارج از سازمان را به کار بگیریم و به درستی حرکت کنیم، در واقع آن‌ها را در جهت اهدافمان با خود همراه و هم‌راستا کنیم.

غفلت از بخش فناوری یک تهدید است

تهدید دیگر در این دفتر، غفلت از بخش فناوری است البته در یک سال اخیر با شبکه ملی رشد و تقویت بعد فناوری، شرایط این بخش نیز متفاوت شده و این جای تشکر دارد. بنده هنوز هم موافق یکی شدن دفاتر انتشارات و فناوری نیستم ولی فعلاً به این شکل است و چاره‌ای نیست بنابراین ضروری است بخشی از ساختار تشکیلاتی این دفتر و افرادی که به کار گماشته می‌شوند، فناورانه بیاندیشند و بخشی دیگر در حوزه انتشارات فعال باشند. بخش انتشارات از جمله قسمت‌های فعال است و از تلاش همکاران تشکر می‌کنم اما در بخش فناوری، هنوز نقاط مبهمی داریم زیرا شبکه ملی رشد ما به نقطه‌ای نرسیده که اگر روزی برنامه‌ی شاد تعطیل شود، بتواند این بار را بر عهده بگیرد و این ظرفیت را داشته باشد.

لزوم تقویت شبکه ملی رشد

ما باید در سامانه رشد، به جایی برسیم و ظرفیت فناورانه‌ای به دست آوریم که قابلیت مدیریت فضای مجازی را به ما بدهد و این نقطه‌ای است که باید به سمت آن حرکت کنیم البته بخشی از مشکلات این بخش، مربوط به عقب ماندگی‌های گذشته است اما انتظار من این است که در این بخش فعالیت مضاعف داشته باشیم.

مجلات رشد چند رسانه‌ای خواهند شد

در ادامه این جلسه، محمد ابراهیم محمدی، مدیرکل دفتر انتشارات و فناوری آموزشی، به ارائه گزارش پرداخت و گفت: امکان صحبت کردن در این جلسه باعث خرسندی است زیرا نقد می‌تواند ما را به سمت بهبودی، پیش ببرد و کمک کند که از چالش‌ها عبور کنیم البته آنچه که در جلسه ارائه می‌شود، اقدامات تحولی است زیرا ما در دفتر کارهای جاری بسیاری داریم. ما در بحث پژوهش و تحقیق، کار را براساس اهمیت و نیاز در این دفتر شروع کردیم و پروپوزال‌هایی نیز نوشته شده و بالغ بر ۲۵ درصد کار ارزشیابی مجلات نیز انجام شده است. یکی از کارهایی که قول دادیم و در برنامه ما آمده، بحث چند رسانه‌ای سازی مجلات رشد است که ما این کار را انجام دادیم.

ما وعده می‌دهیم که مجلات سال آینده چند رسانه‌ای خواهد بود. یعنی مجلات هم از قافله کتاب‌ها باز نمانده و آن‌ها نیز خوانشی، شنیداری و دیداری خواهند بود. در بخش چند رسانه‌ای سازی مجلات رشد، به بازنگری در انتشارات پرداختیم و می‌توان گفت که نزدیک به ۱۵ درصد کار انجام شده است.

ارتباط مستقیم با مخاطبان شبکه رشد

در بخش دیگری از اقدامات تحولی، ما به دنبال اجرای مجلات رشد در شکل دیداری، خوانشی و ... هستیم که یک پروژه بزرگ به‌شمار می‌رود و امیدواریم که در سال آینده، موفق به ارائه آن شویم. در بحث طراحی و تدوین نقشه راه تحولی مجلات، برای نخستین بار اقدام شده و ۵۰ درصد کار نیز آماده ارائه است. به دلیل اینکه، فضای مجازی، دارای نقشی پررنگ است، ما برای تمام مجلات، صفحات مجازی تعریف کرده‌ایم لذا نامه‌نگاری‌ها مانند گذشته، زمان‌بر نیست و به‌صورت آنی انجام می‌شود، در واقع به‌واسطه‌ی این اتفاق، ارتباط بسیار سریعی بین ما و خوانندگان و بین ما و نویسندگان ایجاد شده است. ما برای تک تک مجلات وبسایت تخصصی داریم و خوشبختانه روزانه ۸۰ هزار معلم به این صفحات مراجعه می‌کنند.

ارائه محتوای ۱۰ ساله مجلات رشد در قالب کتاب

در بخش دیگری از اقدامات، یک تطبیق بین عناوین مجلات تخصصی رشد با حوزه‌های تربیت و یادگیری انجام داده‌ایم که نزدیک به ۵۰ درصد آن انجام شده است. ما همچنین محتوای ۱۰ ساله مجلات رشد را بازآفرینی و به شکل کتاب ارائه کرده‌ایم و در این مسیر ۷۰ کتاب تولید شده که حاصل مجلات رشد کودک است.

در بخش معاونت فناوری آموزشی که مهم‌ترین بخش کار ماست، سعی کردیم که دیگر نیروها را نیز به این سمت سوق دهیم. در این مسیر حتی مجلات رشد ما نیز در بخش فناوری، فعالیت و تلاش می‌کنند زیرا سعی در فربه کردن این بخش داریم.

پایش ۵۰ ساله فیلم رشد

پایش ۵۰ ساله فیلم رشد نیز از مباحثی است که ما تا امروز دنبال کرده‌ایم. ۱۰ سال نخست این جشنواره انجام شده و مابقی اقدامات را نیز ان شاء الله طی سال جاری انجام خواهیم داد. در این مسیر نزدیک به ۸۰۰ فیلم استخراج و به دفاتر ارائه شده است. سامانه مدیریت محتوای آموزشی نیز از دیگر بخش‌هایی است که

در حال تکمیل است تا به عنوان یک دانش نامه، امکان استفاده
معلمان از آن فراهم شود.

ما در تولید مستند شهید موسوی، مشارکت داشته ایم و کار
مستندسازی برای شهید بهشتی و باهنر نیز انجام شده است.

در زمینه QR Code باید پیشرفت بیشتری داشته باشیم

در بخش تأمین محتوای رمزینه های سریع پاسخ نزدیک به ۳۰ درصد کار انجام شده است البته در بحث بارگذاری در شبکه رشد، نزدیک به ۲ هزار عنوان، کار انجام شده، اما در بحث رمزینه این میزان به ۳۰ درصد می رسد. دلیل این امر نیز، این است که کارت خبر الکترونیکی به تازگی در چرخه قرار گرفته است لذا امیدواریم که در سه ماهه ی دوم در زمینه رمزینه سرعت بیشتری را دنبال کنیم.

در این بخش قرار شد که داشبورد شبکه رشد را اصلاح کنیم که در دست انجام است. داشبورد شبکه رشد شامل عناوین پیش دبستانی، دبستانی، متوسطه اول و متوسطه دوم خواهد بود. ما در شبکه آموزشی تربیتی رشد در تولید محتوا مشکلی نداریم و این شبکه می تواند از پس خدماتی که مدنظر است، برآید و کار ارائه شود.

شاید تصور شود که جشنواره رشد یک جشنواره و یک فراخوان ساده است ولی این طور نیست. ما در جشنواره رشد هم هدف‌گذاری انجام داده‌ایم، هم هزینه-فایده را مد نظر قرار داده‌ایم و هم معلمان را محدود کرده‌ایم. سابقاً معلمان هر آنچه که بود را می‌فرستادند ولی الآن گفته‌ایم که باید فیلم، موشن گرافیک، انیمیشن و محتوای تعاملی باشد.

همکاری با سایر سازمان‌ها و شرکت‌های دانش بنیان

در فاز نهادهای فرادستگاهی خوشبختانه دفاتر تألیف می‌پذیرند که دستگاه‌های بیرونی هم می‌توانند کمک کنند. تا امروز از سازمان‌های دیگر نزدیک به ۱۵۰۰ دقیقه محتوا دریافت کرده‌ایم و به جد این بحث را نیز دنبال می‌کنیم. همچنین، سعی داریم که یک نهضت بزرگ تعاملی با شرکت‌های دانش بنیان شکل دهیم. در بحث جشنواره فیلم رشد نیز تیزرها سفارش داده شده و کمیته‌ها نیز تشکیل شده است. در این دوره، بنا بر این قرار گرفته که آثار دریافتی بتواند متناسب با نیاز ما باشد لذا سعی داریم که مشارکت‌های بیرونی را براساس نیازهایی که داریم، تعریف کنیم تا بتوانیم از این محتواها در کار استفاده کنیم.

نزدیک به ۱۰ شیوه‌نامه تا امروز کار شده است که مربوط به بخش‌های مختلف کار ماست. شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه ساماندهی منابع آموزشی و تربیتی یکی از این موارد به شمار می‌رود که بسیار حائز اهمیت است. یکی دیگر از شیوه‌نامه هم بحث شیوه‌نامه تحولی جشنواره کتاب رشد است که در چرخه کار قرار گرفته است.

قرار دادن نشان استاندارد الکترونیکی در کتاب‌ها

قرار دادن نشان استاندارد به صورت الکترونیکی در کتاب‌ها یکی دیگر از اقدامات دفتر انتشارات و فناوری آموزشی به‌شمار می‌رود و تاکنون نزدیک به ۲۰ هزار اثر به آن مجهز شده تا مخاطبان بتوانند، شناسنامه‌ی اثر را کامل دریافت کنند.

در زمینه انتشارات مدرسه و بنیاد ICDL هم کارهای خوبی انجام گرفته است. ما در انتشارات مدرسه هم در بحث بازار، هم در بحث تجدید چاپ و هم در بحث صوتی‌سازی تغییرات و تحولات خوبی داریم. بنیاد ICDL هم دیگر مشکل بلاتکلیفی ندارد و برایش مجوز صادر کرده‌اند. الآن جزو نهادهای مجوزدار فعال است و با طیب خاطر به دنبال فعالیت‌های آموزشی در سطح کلان است.

اجرای شیوه نامه ساماندهی منابع آموزشی و تربیتی

با توجه به اینکه بیشترین تمرکز ما بر برنامه‌های تحولی بود، تمرکز گزارش نیز بر این بخش‌ها قرار گرفت اما کارهای زیرساختی بسیاری نیز در این میان انجام شد که از جمله آن‌ها اجرای شیوه‌نامه ساماندهی منابع آموزشی و تربیتی است. نقطه عطف این شیوه‌نامه این است که روش ارزیابی منابع آموزشی تربیتی، خودش استاندارد شده و امکان اشتباه در این بخش را به کمترین حالت ممکن می‌رساند.

کار مهم دیگری که در ساماندهی انجام شده این است که علاوه بر ارائه استاندارد به آثار، روش بررسی نیز استاندارد شده و بررسی کتاب‌ها، دو ارزیاب حضور دارند که پس از بررسی نشان استاندارد را اعطا می‌کنند. بنابراین علاوه بر افزایش ارزیابی‌ها، یک کمیته علمی نیز از افراد صاحب‌نظر تشکیل دادیم تا از هر گونه مشکل جلوگیری کنیم.

یکپارچه سازی سامانه‌های ارزیابی

سیدکمال شهابلو، معاون دفتر انتشارات و فناوری آموزشی اظهار داشت: نکته مهم دیگر که بعد از اصلاح فرآیند کار مورد توجه

قرار می‌گیرد، یکپارچه‌سازی سامانه‌های ارزیابی است. ما یک سامانه برای محتوای مکتوب و یک سامانه برای غیر مکتوب داشتیم و الآن کسانی که مخاطبان ما هستند اعم از ناشر، تولیدکننده، مخترع، نویسنده و مترجم، می‌توانند به یک سامانه به آدرس roshd.ir/resource که ذیل شبکه ملی رشد تعریف شده است؛ مراجعه نمایند. این هم از کارهای بزرگ دیگری است که انجام شده است.

با اینکه استانداردسازی جزو برنامه‌های تحولی ما نبود، از ابتدای فرآیند ۱۰-۲۰ ساله ساماندهی، ۴۹ سند استاندارد و راهنمای تولید کتاب و... تدوین شده است که به صورت میانگین به دو یا سه سند استاندارد و راهنما می‌رسد، در حالیکه ما در حدود ۶ ماه گذشته نزدیک به ۱۵ استاندارد را تقدیم شورای هماهنگی علمی سازمان کرده‌ایم. همچنین یک گام بلندتر برمی‌داریم و با سازمان ملی استاندارد هم وارد همکاری شده‌ایم. ان شاء الله وقتی نشان این سازمان هم در کنار کار ما قرار بگیرد امکان تبعیت همه دستگاه‌ها و نهادهای ذیربط از آن بیشتر خواهد شد.

انتشار ۱۰ میلیون نسخه مجلات رشد در شرایط کرونایی

مجلات رشد، در تمام شرایط و حتی با وجود کرونا نیز متوقف نشد و ما تقریباً هر دو روز یک بار تولید اثر داشتیم و طی این مدت نزدیک به ۱۰ میلیون نسخه به مخاطبان ارائه شد. شما الآن دیگر نمی‌توانید صبر کنید تا انتشار و توزیع مجلات تمام شود و پس از پایان کار توزیع از مخاطبان بازخورد بگیرید، بلکه برای اینکه بازخورد را به صورت فرآیندی انجام دهید و طی فرآیند تولید مجله رشد بفهمید که مخاطب از کدام مطالب خوشش می‌آید و کدام مطالب باید غنی‌تر باشد لازم است که صفحات الکترونیکی داشته باشید تا از این طریق بتوانید ارتباط مستقیم، نزدیک و به سرعت با مخاطبان خود داشته باشید. این موضوعی است که ما آن را مد نظر قرار داده‌ایم.

مشخص کردن نحوه ارتباط مجلات تخصصی رشد با حوزه‌های تربیت و یادگیری

ما برای اینکه از بحث سلیقه خارج شویم و این کار را به صورت پژوهشی انجام دهیم، پژوهشی در زمینه ارتباط مجلات با حوزه‌های تربیت و یادگیری را در دستور کار داریم و ۵۰ درصدش

انجام شده است. ان شاء الله با بهره‌گیری از نتیجه این پژوهش متوجه می‌شویم که آیا می‌توانیم مجالات تخصصی را همراه و همگام با ۱۱ حوزه تربیت و یادگیری داشته باشیم یا باید سبک دیگری را در پی بگیریم.

یکی دیگر از مسائل در مدارس متوسطه دوم، این است که از مجالات رشد و اغلب آثار خواندنی استقبال چندانی نمی‌شود، بنابراین امیدواریم که با استفاده از پژوهش‌هایی که در دست اجرا داریم، بتوانیم این نقص و مشکل را پوشش دهیم. در این مسیر، بدیهی است که باید افزوده‌های دیگری نظیر بخش‌های شنیداری، دیداری و... داشته باشیم که امیدواریم در سال آینده محقق شود.

بارگذاری ۵۴۰۰ محتوا در سایت رشد

محمدرضا شکرریز، معاون فناوری دفتر انتشارات نیز به فعالیت‌های این بخش اشاره کرد و گفت: معاونت فناوری می‌توانست چالش نباشد اگر که گذشتگان ما، ۱۸۰ پست این بخش را به ۱۰ پست تبدیل نمی‌کردند و قطعاً اتفاقاتی می‌توانست رخ دهد که این نابودی شکل نگیرد؛ بدیهی است که امروز آنچه که کاشته می‌شود، قطعاً در سال‌های آینده مورد استفاده‌ی نسل‌های بعد قرار می‌گیرد.

ما امروز به واسطه بیماری کرونا شاهد توجه به ابعاد مختلف فناوری در این بخش هستیم و در واقع بحران کرونا باعث شد چالش‌های فناوری آشکار شود و باعث توفیق این بخش شد. به همین خاطر از سال گذشته که تنها ۱۸۰ آموزش آپلود شده بود، ما امروز به ۵۴۰۰ محتوا در سایت رشد رسیده‌ایم. احیای پروژه‌ی ساختمان خیابان سمنان یکی از بخش‌هایی است که امیدواریم زودتر انجام شود تا بتوانیم با توسعه‌ی فضا و امکانات، تولیدات را با سرعت بیشتری به سرانجام برسانیم.

چالش اصلی ما QR Code است

چالش اصلی ما QR Code است. البته این یک موضوع فرا دفتری محسوب می‌شود و دفاتر تألیف با آن درگیر هستند و همکاری‌های خوبی هم در این زمینه داشته‌اند. به اعتقاد من تنها بخشی که از برنامه عقب مانده، همین بحث QR Code است که ما برای رفع این چالش بزرگ به همکاری تنگاتنگ دفاتر تألیف نیاز داریم تا ان شاء الله بتوانیم همه رمزینده‌های سریع پاسخ که حدود ۳۱۷۸ مورد است را در پایان شهریور روی پلتفرم رشد آپلود کنیم.

دو سناریو متفاوت برای پلتفرم رشد

ما پلتفرم رشد را با دو سناریو می‌توانیم پیش ببریم. یکی اینکه همین پلتفرم را به‌روزآوری و آپدیت کنیم و توسعه دهیم. سناریو دیگر هم این است که پلتفرم جدیدی را آماده کنیم و به آن پلتفرم مهاجرت کنیم، گرچه آن هم فعلاً کار ما را راه نمی‌اندازد. نظر خود من این است که روی پلتفرم فعلی سرمایه‌گذاری کنیم و آن را توسعه دهیم.

نکته دیگر که باید به آن توجه شود تولیدات فیلم است. این موضوع هم در برنامه‌های ما هنوز ناقص است و امیدواریم با همت دفتر طرح و برنامه، در این زمینه هم تولیداتی داشته باشیم.

کتاب الکترونیک تعاملی مورد توجه قرار گیرد

قائم مقام رئیس سازمان پژوهش بیان کرد:

از آنجایی که درصد بندی مراحل اجرایی که ما برای گروه‌ها انجام داده‌ایم مشخص نیست، امکان بررسی را سخت می‌کند. در این مسیر ممکن است آنچه که دفتر مدنظر دارد با هدف کلی مغایرت‌هایی وجود داشته باشد، لذا بررسی مراحل دستیابی به درصد اهداف بسیار حائز اهمیت است. بسیار بهتر بود که درباره دلایل به تعویق افتادن طرح‌ها، گزارشی دریافت می‌کردیم.

ما کتاب‌های الکترونیکی را در دو فاز تعریف کردیم که یکی مربوط به تمام کتاب‌های درسی است اما در فاز دوم، کتاب الکترونیک تعاملی که یک موضوع جدید است، که مدنظر ماست، پس نیاز است که بر این بخش یک تجدیدنظر داشته باشید. ما با اصفهان همکاری‌هایی انجام داده‌ایم ولی محدود به اصفهان نیستیم و کتاب الکترونیک تعاملی از هر جا عرضه شد شما باید برای آن برنامه‌ریزی داشته باشید.

لزوم نگاه ویژه به سند راهبردی جشنواره رشد

سند راهبردی جشنواره یکی از کارهای بزرگی است که دفتر انتشارات و فناوری باید دنبال آن باشد بنابراین باید به‌عنوان یک برنامه ویژه به آن نگاه کنید. شما قرار است یک سند راهبردی ارائه دهید تا چشم‌اندازتان از جشنواره فیلم رشد در ۵۰ سال آینده را ارائه دهید که این باید به صورت ویژه دیده شود. نکته دیگر این است که برای طراحی جشنواره‌ها و انتشار فراخوان باید به زمان توجه بیشتری داشته باشیم زیرا قطعاً یک زمان مشخص برای این عرصه نیاز است.

بحث دیگر این است که پلتفرم رشد باید بتواند نیاز دانش‌آموزان، مدیران، معلمان، مدیران و... را کاملاً ببیند و درک کند. البته بدیهی است که امروز سازمان، بودجه لازم برای توسعه یکباره این بخش را نداشته باشد اما لازم است که در این عرصه یک زمان بندی مشخص داشته باشیم و یک چشم‌انداز و افق روشن از نیاز جامعه‌ی تعلیم و تربیت و تحقق آن در پلتفرم رشد باشیم.

نگران کوچک‌سازی ساختار نباشیم

ما خیلی نباید نگران کوچک‌سازی ساختار باشیم. همه دنیا به دنبال چابک‌سازی ساختار است. ساختارهایی که ما در حال حاضر داریم به نسبت کشورهای پیشرفته دنیا، واقعاً ساختارهای گسترده‌ای است. درست است که ساختار مهم است ولی یک ابزار است بنابراین ضمن اینکه باید به تقویت ساختار توجه داشته باشیم اما نباید از کوچک بودن ساختار بترسیم و بگوییم کارهای بزرگ را نباید انجام دهیم.

دکتر حسن مظاهری دبیر شورای هماهنگی علمی سازمان نیز در این بخش به طرح سؤالی درباره وضعیت کرونا پرداخت و گفت: شاید لازم بود که به روند ارائه مجلات رشد در دوران کرونا می‌پرداختیم زیرا بسیاری از کودکان این مجلات را دوست دارند و

برای آن لحظه شماری می‌کنند. به‌نظر من قابل توجه است که مقداری برنامه‌هایمان را در دوردست‌ها بررسی کنیم و ببینیم که امروز دانش‌آموزان مجلات را چگونه دریافت می‌کنند؟ بحث دوم راهنمای برنامه‌ی درسی حوزه تربیت و یادگیری است که به نوعی محور کار سازمان به‌شمار می‌رود و در این مسیر و مبتنی بر این راهنماها می‌تواند اقدامات بیشتری انجام دهد لذا لازم است که تلاش کنیم که ارتباط با این بخش را بیشتر کنیم.

تأکید بر ابعاد علمی و آموزشی در تولیدات دفتر انتشارات

دکتر حسن ملکی در بخش پایانی این جلسه از انتقادات ابراز خرسندی کرد و گفت:

وقتی نقدی صورت می‌پذیرد، در راستای رشد و پیشرفت انجام می‌شود. احساس می‌کنم که این دفتر به سمت رشد حرکت می‌کند و در مقایسه با سال گذشته بهبود داشته است هر چند تا نقطه مطلوب فاصله داریم.

این دفتر ظرفیت بالایی دارد زیرا افراد متفکری در آن مشغول به کار هستند. برای رشد در این بخش یک اصل این است تولیدات و کارها را علمی‌تر کنیم لذا هر مقدار بتوانیم از علوم مربوط به

کار خود بهره‌مند شویم به همان اندازه نیز موفق خواهیم بود. به‌عنوان مثال اگر کار به روان‌شناسی مربوط است از روان‌شناسان بهره‌مند شویم. با وجود اینکه دفتر اندیشمندان متعددی دارد اما به‌دلیل مأموریت‌های مختلف، می‌توان از افراد خارج از سازمان نیز بهره‌برد زیرا هر چه کار علمی‌تر باشد، خدا از او راضی‌تر است.

در اصل دوم باید بر آموزشی بودن کار تأکید داشته باشیم و علمی بودن روند با آموزشی بودن در پیوند باشد. مجلات رشد، رسانه آموزشی و پرورشی هستند و با مجلات آکادمیک متفاوت هستند به همین دلیل باید سبقه آموزشی داشته باشند. این ویژگی زمانی ممکن می‌شود که تولیدکنندگان این مجلات، سابقه تربیتی داشته باشند و بین آن‌ها افراد قوی در عرصه تربیتی وجود داشته باشد.

مجلات رشد باید اعتقادی و فرهنگی باشند

مجلات رشد ما باید اعتقادی و فرهنگی باشند لذا هرگز نباید بپذیریم که یک واژه به کار برده شود و مخاطب را نسبت به مسائل اعتقادی دچار مشکل کند. تفکر ما کاملاً مشخص است و ما زیر سایه تعلیم و تربیت اسلامی زندگی می‌کنیم و آموزش و پرورش دانشگاه نیست که ما با هم محاجه کنیم زیرا کودک معصوم را

نمی‌توان وارد این عرصه کرد. کودک معصوم انتظار دارد، کسانی که برای او کار می‌کنند فطرت‌گرا و فطرت‌شناس باشند و برای او دلسوز حرکت کنند.

در این بخش باید آدم‌های معتقد قدم بردارند. برای ما مهم است که مجلات بار فرهنگی و اعتقادی داشته باشند کما اینکه در کتاب‌هایی که توسط انتشارات مدرسه تولید می‌شود، نیز همین انتظار را داریم. وجه ممیز ما با سایرین، بخش فرهنگی ماست و با همین زنده هستیم.

هر آنچه تولید می‌کنیم به زبان مخاطب باشد

باید هر آنچه تولید می‌کنیم به زبان مخاطب باشد. اینجاست که باید از روان‌شناسان کمک بگیریم و یکی از رشته‌هایی که باید با شما مراوده داشته باشد، روان‌شناس متعهد و مسئول است البته سایر رشته‌ها نظیر تکنولوژی آموزشی نیز نیاز است.

تولیدات را زیبا و هنری کنیم

همان‌طور که می‌دانید، دنیای امروز به نحوی است که نوجوانان و جوانان، لقمه‌ی مفید نازیبا را رد می‌کنند بنابراین کسانی برنده هستند که پیام خود را زیبا ارائه می‌کنند. این پیام را رهبر معظم

انقلاب نیز مطرح کرده‌اند و همواره بر مسئله‌ی هنر و زیبایی شناسی تأکید داشته‌اند ضمن اینکه زیبایی در دین ما نیز بسیار اهمیت دارد. امروز دشمنان ما پیام‌های خود را با لباس زیبا ارائه می‌کنند.

تأکید بر استانداردسازی دقیق و عالمانه

اصل دیگر این است که مباحث را فناورانه بیان کنیم و از این عرصه بهره‌برداری لازم را کنیم لذا مراقب باشیم که فناوری آموزشی در دفتر غلیل نشود و بی خاصیت نماند. کسی انتظار تبدیل شبکه ملی رشد به شاد را ندارد اما می‌خواهیم که این شبکه ضعیف نماند؛ این بخش باید به جایی برسد که ۸ یا ۹ میلیون کاربر داشته باشد. در این مسیر باید برای کارهای مهم برنامه‌ریزی داشته باشید که نخستین بخش آن استانداردسازی است. این بخش باید هم وسعت و هم عمق پیدا کند یعنی تمام اموری که ما وظیفه داریم برای آن استاندارد تعیین کنیم، مورد غفلت واقع نشود و استانداردهای تولید شده، کاملاً سلامت باشد. استانداردهای تولید شده ما باید دقیق و عالمانه باشد. نکته‌ی دیگر هم سویی با تحول است لذا بررسی کنید که اگر این بخش، مناسب است آن را انجام دهیم. این بخش جنبه‌ی پیشنهادی دارد

و لازم است که در یک اتاق فکر روی آن بیاندیشیم تا ببینیم در کدام ابعاد چنین اقدامی قابل اجراست. ساماندهی منابع آموزشی و تربیتی بخش دیگری است که باید با سرعت بر روی آن تمرکز کنیم زیرا در این عرصه عقب مانده ایم. باید این سامانه به قدری کار کند که در مدارس کل کشور، استاندارد و آرم را ببینند و بدانند که این کتاب مورد تایید سازمان هست یا نیست لذا امروز بسیار از ایده آل فاصله داریم.

ارزیابی تولیدات دیگر بخشی است که باید مدنظر قرار گیرد. در این مسیر باید تولیدات خودمان را نظیر انتشارات مدرسه را بازبینی و ارزیابی کنیم.

رقیب جشنواره فیلم رشد، معصومیت کودک است

کیفیت بخشی به جشنواره ها نیز موضوع دیگری است که باید به آن توجه کنیم. توجه داشته باشید که جشنواره ی فیلم رشد ۵۱ ساله شده است و این به معنای یک رویداد پخته است و امکان خامی در آن نیست بنابراین جشنواره ی ما باید به نحوی برگزار شود که مانند یک فرد ۵۰ ساله پخته و کامل عمل کند لذا باید فیلم هایی در آن عرضه شود که امکان استفاده در بسته های

تربیت و یادگیری را فراهم کند. جشنواره فیلم رشد نباید خود را رقیب فیلم فجر بداند زیرا رقیب ما معصومیت کودک است. حمایت و پشتیبانی از رمزینه‌های سریع پاسخ نکته‌ی بعدی است. جشنواره‌ی محتواهای الکترونیکی کار بسیار ارزشمندی است اما باید توجه داشته باشیم که شکست در رمزینه‌ها، برای سازمان دارای پیامدهای نامناسبی است. امروز ما یک شیوه‌نامه‌ی ویراستاری داریم که تاکنون در سازمان وجود نداشت و به گفته بسیاری از متخصصان، در نوع خود، عالی است. این شیوه‌نامه طی این هفته به شما تقدیم می‌شود. لذا تمام مطالب سازمان پژوهش باید بر مبنای این شیوه‌نامه ویراستاری شود. استفاده از ظرفیت‌های نهادهای بیرونی نیز اقدامی است که من کاملاً با آن موافق هستم اما باید توجه داشته باشیم که این ارتباط کاملاً حکیمانه انجام شود. در این مسیر باید به گونه‌ای حرکت کنیم که هضم نشویم. تقویت زیرساخت‌ها، موضوع دیگری است که باید مورد توجه قرار گیرد و کار به نحوی باید پیش برود که زیرساخت، پاسخگوی محتوای تولید شده نباشد زیرا در غیر صورت ما متضرر خواهیم شد.

تهران | خیابان کریمخان | خیابان ایرانشهر | ساختمان شماره ۴ آموزش و
پرورش | سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی | کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹ | نمابر: ۸۸۳۰۹۲۶۵ | سایت: www.oerp.ir